

Церква: трилогія "Колодязі". Кн. 1

Август Демшар

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

Переклад — Хороз Н.С.

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Згідно з вікіпедією, Мариборська архієпархія — одна з двох словенських архієпархій, «створена з колишньої Лавантинської єпархії, яка спочатку охоплювала територію навколо Шентандража в Лаботській долині австрійської Каринтії. У 1859 році єпископ Антон Мартін Сломшек переніс її осідок до Марибора та відбудував тодішній Мариборський парафіяльний собор Св. Івана Хрестителя. У березні 1962 року єпархія була перейменована в Мариборсько-лавантинську єпархію, а в квітні 2006 року її було підвищено до рангу архієпархії». За описане національно свідоме діяння ми справедливо вважаємо Антона Мартіна Сломшека, як і генерала Рудольфа Майстра, визначною особистістю, яка посприяла тому, що Марибор і в цій сфері став словенським.

Мариборський собор розташований у самому центрі старого середмістя на площі, яку названо на честь Антонія Сломшека. Перед входом до церкви стоїть могутній пам'ятник Сломшеку, а з іншого боку площі, навпроти церковної апсиди, у вітрині Сломшекової книгарні відбивався силует собору аж до переїзду колишньої крамниці «Пеко» на Господській вулиці до визначнішого приміщення.

Резиденція архієпархії розмістилась на площі Антонія Сломшека, номер дев'ятнадцять, у будівлі в стилі класицизму, повз яку проходимо, якщо звертаємо з вулиці Господської на вулицю 10 Жовтня і прямуємо до будівлі Мариборського театру. Архієпархія розташована на північному боці площі, являючи собою міщанську будівлю з цокольним і трьома вищими поверхами та мансардними вікнами в охайному піддашші. Її фасад взірцево відреставровано, що, на жаль, у Мариборі, не завжди трапляється. Штукатурка не відвалюється, кути не відбиті, від землі по ній не пнеться волога. Можливо, її рожевий колір міг би збентежити якогось душеспасителя, але, поклавши руку на серце, колір ніжний і приємно поєднується зі світлими кремово-білими акцентами

віконних рам. Віконниці яскраво-зелені й здебільшого опущені, особливо вечорами, коли слідчі з вікон відділка поглядають на будівлю. Загалом будівля приємно виглядає і є окрасою та гордістю Марибора і його мешканців, які вже давно не надто вимогливі щодо цього.

Повз осідок Мариборської архієпархії люблять прогулюватися рідкісні групки туристів, щиро ним захоплюючись. Здебільшого це австрійські пенсіонери під час своїх одноденних поїздок, але, як уже зазначалося, людина в Мариборі сьогодні не повинна бути надмірно вимогливою.

Коли групка австрійських пенсіонерів пришкандибає на площу Антонія Сломшека, припускаємо, що активний екскурсовод сміливо вказує їм на собор, його завидний вік, головне відділення Пошти Словенії, ректорат університету та театр. Скажімо, з особливою гордістю веде їх до скульптури Антонія Мартіна Сломшека роботи Мартіна Древа, майже триметрової статуї «першого мариборського єпископа, національного діяча, просвітителя і письменника», як написано на постаменті, але замовчує той факт, що красива класицистична будівля на площі Сломшека під номером дев'ятнадцять, в якій розташований осідок Мариборської архієпархії, з січня 2016 року знову перебуває в руках австрійців, точніше, єпархії Граца, Целя та Зальцбурга.

Про це все стало відомо в 2011 році, але історія почалася кілька років до того. У 2007 році досі мирна, провінційна архієпархія зі Словенії, якій заледве виповнився рік, звернулася до Ватиканського банку, попросивши у нього дві позики по п'ять мільйонів євро. «Гм, щось тут не те», — прокоментував Папа Римський і делегував до Марибора спеціаліста-бухгалтера Джанлуку Пірреддо перевірити тамтешню фінансову ситуацію. Громадськість тоді про це нічого не знала. Невдовзі архієпархія, не пояснюючи, що вона там забула, продала свою частку в телекомунікаційній компанії, відомій тим,

що тішила самотніх жителів Марибора пропозиціями відвертого порнографічного контенту. Потім почало сипатися доміно. Було виявлено низку порушень, таких як невинуватене витрачання кількох мільйонів європейських коштів на реконструкцію колишнього палацу архієпископа на околиці Марибора, звинувачення у видачі фальшивих дозволів на будівництво, шахрайські фінансові інвестиції в фешенебельні приморські місцевості й так далі і тому подібне.

На початку 2011 року афера нарешті розкрилася. Тоді італійський тижневик «L'Espresso» опублікував кілька шокуючих історій про, м'яко кажучи, «неправильні рішення» Мариборської архієпархії. Здивували масштаби збитків. Заборгованість архієпархії становила, не більше й не менше, неймовірних вісімсот мільйонів євро.

Вісімсот мільйонів євро — це сума, яку неможливо уявити у вигляді товарів, наприклад, автомобілів, будинків чи літаків, які людина могла б собі дозволити за ці гроші. Може, радше так: річний бюджет муніципалітету Марибор, в якому мешкають, працюють і сплачують внески понад 110 тисяч душ, становить близько ста мільйонів євро, що означає: до 2011 року Мариборська архієпархія накопичила борги за восьмирічну діяльність усього міста з усіма установами, інституціями, садками, школами, дорогами, службами, каналізацією, інвестиціями та всім іншим. Мариборці, причому не тільки ті, хто змушений записувати свої витрати в блокнот і рахувати кожну витрачену десятку, а й ті, кому це не потрібно, дивувалися, куди поділися всі ці неймовірні суми.

Оскільки сьогодні у фінансовому світі все пов'язано і переплетено, фінансовий крах архієпархії потягнув за собою й значну частину словенської економіки. На коліна впали до того часу такі рентабельні компанії, як підприємство з виробництва цинку Целя та «Геліос», а понад шістьдесят п'ять тисяч так званих дрібних

акціонерів, які вклали в них свої кошти, залишилися ні з чим.

За цим послідували відставки, нові призначення, каяття та зізнання в тому, що фінансові справи між Мариборською архієпархією та Ватиканом у минулому «не завжди відповідали правилам». Ватикан умив руки, Словенська єпископська конференція звинуватила у всьому фінансову адміністрацію Мариборської архієпархії, що «брала на себе надто великі ризики». Головний фінансист адміністрації, якому найбільше докоряли, був ще конкретнішим: провину за фінансову катастрофу він поклав на «загальну економічну кризу».

Так, екскурсовод має рацію, не обтяжуючи цим австрійських пенсіонерів. Зрештою, вони приїхали до Марибора не через афери, а тому, що це була найдешевша поїздка із включеним обідом і перспективою покупок за прийнятними цінами у «найбільшому та найсучаснішому осередку шопінгу і вражень на північному сході Словенії».

І що було далі? По суті, нічого особливого. Одна церква збанкрутувала, одного цапа-відбувайла засудили, а Папа трохи прополов верхівку словенського єпископату. Причетні досі сваряться, звинувачуючи одне одного та засипаючи сьогодні модерними «альтернативними правдами» на кшталт «це неправда, що Церква завдала шкоди словенським банкам, а навпаки, державні банки завдали моральної та фінансової шкоди Церкві», крадіжка восьмисот мільйонів євро — це «лише місцеві прорахунки», згадується навіть, що в цьому замішаний «сам диявол».

У будь-якому разі, справа повільно, але впевнено відходить у небуття. Лише митців вона ще турбує. Їм — скажімо так, вони все ще є найчутливішим нервом суспільства — особливо важко змиритися з дурницями, тому вони виходять і ставлять на сцені якийсь твір, у котрийкладають відчай через панібратство релігії та капіталу, але якогось великого резонансу це не має. Не має

особливого ефекту й те, що співчутливий журналіст коли-не-коли напише в газеті, як сильно «десятки тисяч кредиторів продовжують сподіватися, що їхні кошти колись їм повернуть».

• • •

Далі — у повній книжці «Церква: трилогія "Колодязі". Кн. 1».

nashaknyga.com.ua